

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
 MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA
 ლიცენზიებისა და ნებართვების დეპარტამენტი
 DEPARTMENT OF LICENSES AND PERMITS

საქართველო, 0114, გულუას ქა, ტელ. 27 57 08, E-mail: info@egzam@caucasus.net

ვ ა მ ტ კ ი ც ე ბ
 ლიცენზიებისა და ნებართვების
 დეპარტამენტის უფროსი

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 20

20 07 2007 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – გარდაბანი – ნავთლუდის მაგისტრალური გაზსადენის 30კმ-იანი მონაკვეთის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“, ქ. თბილისი, კახეთის გზატკეცილი 21
3. განხორციელების ადგილი – გარდაბნის ადმინისტრაციული რაიონი და ქ. თბილისის ისანი-სამგორის რაიონი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 03.07.07
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „გამა“, შპს „ცისფერი ალი“, შპს „ბი-ემ-ეს“-ი

II. ძირითადი საპროექტო ბაღაჟყვეტილებანი

შპს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით სახელმწიფო ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე განსახილველად წარმოდგენილია გარდაბანი-ნავთლუდის მაგისტრალური გაზსადენის 30კმ-იანი მონაკვეთის საპროექტო დოკუმენტაცია და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

წარმოდგენილი ანგარიში შეეხება 700მმ-იანი გაზსადენის გარდაბანი-ნავთლუდის 30 კმ-იანი მონაკვეთის რეაბილიტაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და წარმოადგენს ვლადიკავკაზი-თბილისის და ყარადაღი-თბილისის მაგისტრალური გაზსადენის 83კმ-იანი მონაკვეთის რეაბილიტაციის პროექტის ნაწილს, რომელიც ხორციელდება „ათასწლეულის გამოწვევა საქართველოს“ პროექტის ფარგლებში.

პროექტის მიხედვით გაზსადენის რეაბილიტაციის აუცილებლობა განაპირობა გარდაბანი-თბილისის მონაკვეთზე არსებული ყარადაღ-თბილისის მაგისტრალური გაზსადენების ტექნიკურმა მდგომარეობამ.

წარმოდგენილი ანგარიში შეეხება საპროექტო ტექნიკური დოკუმენტაციის სისტემის ძველი სტრუქტურული სქემის აღდგენა, კერძოდ, გარდაბნის გაზგამანაწილებელი სადგურიდან ნავთლუდის გაზგამანაწილებელ სადგურამდე არსებული ამორტიზებული მილის რეაბილიტაცია, რაც იძლევა გაზის მიწოდების შესაძლებლობას წლის ნებისმიერ პერიოდში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით გაზსადენის რეაბილიტაცია განხორციელდება გაზსადენის 700მმ ცალფა მილებით გაძლიერებული ტიპის იზოლაციის საქარხნო შესრულებით. გაზსადენის მწარმოებლურობა 2920მლნ მ³/წელიწადში; აირის საათობრივი დანახარჯი – 333 ათასი მ³/სთ; საანგარიშო გამტარუნარიანობა – 8 მლნ მ³/დღე-ღამეში; სამუშაო წნევა გაზსადენში – 20კგ/სმ²; აირის გეგმიური დანაკარგი – 2%; მილის ტიპი შერჩეულია სეისმურობის, რელიეფის სიროულის მრუდწირა მონაკვეთების გრძივი მედეგობის პირობებიდან გამომდინარე.

მაგისტრალური გაზსადენის ტექნოლოგიური სქემის შემადგენლობაში შედის: 5.5 მმ წნევაზე გაანგარიშებული 30კმ სიგრძის 700მმ დიამეტრის გაზსადენი, რომელიც უნდა მიუერთდეს მაგისტრალურ გაზსადენის სისტემას ნავთლუდის გრს-თან და გარდაბნის გრს-თან, გარდაბანი-ნავთლუდის რეაბილიტირებულ გაზსადენს მიუერთდება ამ მონაკვეთზე არსებული გაზგამანაწილებელი სადგურები, განშტოებები, შემკრავები.

პროექტით გათვალისწინებულია სხვადასხვა ზომის ფოლადის მუხლები და ფოლადის ხაშკაბა. ასევე გათვალისწინებულია კოროზიისაგან კომპლექსური დაცვა

კოროზიის საწინააღმდეგო განმხოლოების დატანით და ელექტროქიმიური დაცვის გამოყენებით. ტრასაზე გაზსადენის იზოლაცია შემოიფარგლება მხოლოდ შედუღებული პირდაპირების განმხოლოებით „CAM18A“ ტიპის თბოშეკვლების სამაჯურებით. მილსადენის საიზოლაციო შრის დასაცავად გათვალისწინებულია ხის ღარტყებით ამონაგები. პროექტით გათვალისწინებულია გაზსადენის ნაწყოთა თხრილში ძირითადად მიწისქვეშა განლაგებით. ასევე გათვალისწინებულია დამონტაჟებული გაზსადენის გასუფთავება, სიმტკიცეზე გამოცდა და შემოწმება პერმეტულობაზე.

წარმოდგენილი საპროექტო დოკუმენტაციის მიხედვით მილსადენი მოეწყობა არსებული 700მმ-იანი გაზსადენის დერეფანში. კერძოდ მისი გასხევის ხაზი და ახალი ტერიტორიების ათვისება არ მოხდება.

დაპროექტებული გაზსადენის საწყისი წერტილი მდებარეობს არსებულ გაზსადენთან ნავთლუდის გაზგამანაწილებლის 300მმ-იანი მილის მიერთების ადგილის მახლობლად და ადგილმდებარეობის განსაზღვრის გლობალური სისტემით მისი კოორდინატებია - $41^{\circ}39'06.9''$ და $44^{\circ}57'31.7''$.

ამ წერტილიდან ტრასა სამხრეთ-აღმოსავლეთით კვეთს მდ.ნავთის ხევს, გადის ქ. თბილისის აეროპორტის ასაფრენი ბილიკის სამხრეთით, კვეთს მდ. ლოჭინის და გადის სოფ. გამარჯვების სამხრეთ დასავლეთით გამარჯვება-სამგორის ველზე. სოფ. ახალ სამგორთან იგი იხრება სამხრეთისაკენ და სოფლის დასავლეთი ნაწილის გავლის შემდეგ ქ. რუსთავის აღმოსავლეთით (აზოტის ქარხნის მიმდებარედ), უკვე გარდაბნის ვაკეზეა. აქ იგი კვეთს მარიინის მაგისტრალურ არხს და თითქმის ერთ კილომეტრში ბოლო მონაკვეთით მართებულად ემიჯნება თბილისი-ბაქოს რკინიგზის მიწაყრილს შემდეგი კოორდინატებით - $41^{\circ}30'49.2''$ და $45^{\circ}04'22.3''$.

მდინარეთა და ხევების გადაკვეთა ძირითადად კალაპოტის ქვეშ ხორციელდება მაქსიმალური გარეცხვის დონის ქვემოთ 1 მეტრის ნაღრმავებით, ხოლო ტრასის დასაწყისშივე მდ. ნავთისხევის გადაკვეთა განზრახულია საპაერო წესით. მდ. ნავთისხევისა და მდ. ლოჭინის გადაკვეთაზე მილსადენის სისქე 10მმ გადადის 15 მმ-ზე, დანარჩენი ხევების გადაკვეთაზე სისქე არ იცვლება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით გათვალისწინებულია მილსადენის ორივე მხარეს თხრილების მოწყობა, რომლის დანიშნულებაცაა წვიმის წყლის არინება, ასევე გათვალისწინებულია მილსადენზე ელექტროქიმიური დაცვის და მილსადენის ტრასის გასწვრივ სასიგნალო მილების მოწყობა, რომლებიც ავტურული იქნება წარწერიანი ფარებით. თითოეული ნიშნის მოწყობა დაგეგმილია პირდაპირი მხედველობის ფარგლებში, ასევე ტრასის მოხვევის კუთხეებში და კათოდურ ამოყვანებთან.

გაზსადენის რეაბილიტაციისას ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედებას ექნება ხანმოკლე ხასიათი, ვინაიდან სამუშაოები განხორციელდება დაგეგმილია 6 თვის განმავლობაში.

წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში მოცემულია შესასრულებელი სამუშაოების ნატარებისას გარემოზე ზემოქმედების ფაქტორები, კლიმატი და მეტეოროლოგიური პირობები, გეომორფოლოგია, გეოლოგია და გეოლოგიური საშიშროებანი, პიდროგელოგია და პიდროლოგია, ზედაპირული წყლების ხარისხი, მოსალოდნელი ემისიები, მათი სახეობები და ნატარებულია მათი პარამეტრების გათვლები. დახასიათებულია ჰაერის დაბინძურების ძირითადი წყაროები, დამაბინძურებელ ნივთიერებათა (ნახშირბადის ოქსიდი, გოგირდის დიოქსიდი, ჰვარტლის, აზოტის დიოქსიდი, აზოტის ოქსიდი, ნახშირწყალბადების, არაორგანული მტვერი) თვისებები, ტოქსიკურობა და ზღვრული დასაშვები კონცენტრაციები, გაფრქვევის სიმძლავრეები (გ/წმ, ტ/წელ), ნიადაგები, შესწავლილია ფლორა და ფაუნა.

ექსპერტიზის პროცესში დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

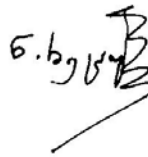

IV. დასკვნა

შპს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს მიერ წარმოდგენილი „გარდაბანი-ნავთლუდის მაგისტრალური გაზსადენის 30კმ-იანი მონაკვეთის გარემოსე სემოქმედების შეფასების ანგარიშის და საპროექტო დოკუმენტაციის“ მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში.

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუხაზვდრელი ვადით.

სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის
საექსპერტო კომისიის თავმჯდომარე:

ნ. ხეცვიანი

(სახელი, გვარი, ხელმოწერა)